

Om Solveig og LOB Januar 2020

af Rolf Czeskleba-Dupont

LOBs medstifter og mangeårig forkvinde, Solveig Czeskleba-Dupont, afgik den 31.12.2019 efter fire ugers indlæggelse på Holbæk Sygehus ved døden. Dødsårsagen opgives som værende MDS – knoglemarvssygdommen, som er et fremskredent stadie af leukæmi. Denne hendes grundsygdom gjorde, at hun ikke kunne rejse sig fra sengelejet på Ortopædkirurgisk Afdeling, hvor lægerne anså det for nødvendigt at klippe de to yderste tæer fra højre fod for at undgå blodforgiftning fra et fremskredent sår. Hendes leukæmi eller blodkræft betød imidlertid, at sårhelingen ikke skred frem som ønskeligt, hvorfor hun med febrile komplikationer kom en uges tid på Intensiv Afdeling. Da energitabet var blevet for stort, kom hun sig ikke derefter.

Som Solveig selv indså, havde hendes sygdom indhentet hende. En første form for leukæmi, den mindre skadelige gammelmands-leukæmi (CLL), var allerede blevet konstateret i 2011, da hun blev smittet med skoldkopper. I august 2019 var hun igen, men på en værre måde forsvarsløs imod denne herpes-virus, idet hun i højre del af overkroppen fik en stærk helvedesild. Måned efter begyndte det lille sår, der ikke kunne læges...Siden 2011 var hendes leukæmi skridtvis blevet forværret – formodentlig også gennem den kemoterapi, som en overlæge på Roskilde Sygehus doserede for hårdt (han sagde det selv; det står også i patient-journalen). I 2015 fik hun diagnosen MDS, en forværret knoglemarvssygdom, der i sidste ende betød, at hendes blod ikke størknede hurtigt nok efter operationerne.

For LOB har hendes tiltagende sygelighed betydet et fremadskridende tab igennem et forringet aktivitets-niveau. Hun skrev færre nyheder på vores website og redigerede medlemsbladet Røgfanen med tiltagende besvær. Hendes sygdoms natur og baggrund er en grund mere for LOB til at fremme sammenhængende oplysninger om brænderøgens skadelige virkninger fra kilde til krop. Leukæmi er kendt som en mulig virkning af et ofte overset indholdsstof i røgen, nemlig benzen. Som det hedder på netdoktor.dk: ”Benzener (som er giftige væsker, der findes i blandt andet diesellole og cigaretrøg) er kendt for at kunne øge risikoen for leukæmi generelt”. Vi ved at røg

fra træafbrænding også indeholder benzen. Men sundhedssektoren undervurderer ifølge lægen og forskeren Henrik Isager netop de luftbårne sygdomme.

Det europæiske Miljøagentur rapporterede i 2001 om en række giftstoffer, som burde have været behandlet efter forsigtighedsprincippet, men ikke gjorde det. Benzen var allerede i 1897 (!) blevet kendt som gift for knoglemarven. Gennem tiden fulgte flere undersøgelser, der påviste sammenhængen mellem udsættelse for benzen og leukæmi. Ifølge rapporten 'Late lessons from early warnings. The precautionary principle 1896-2000' viste kliniske observationer, at individer med blodsygdomme, der skyldtes benzen, let blev ofre for den dødelige, akutte leukæmi. Men: ingen gennemførte forsigtighedsprincippet for helt at undgå stoffet f.eks. ved tankstationer.

Efter diagnosen MDS i 2015 gav lægerne Solveig et par år at leve videre, men hun overlevede to år mere, hvor hun blandt andet nåede at skrive bogen 'Brænderøg og helbred – fra kilde til krop' (forlaget CNAS). Her nævner hun blandt andet en undersøgelse i et typisk finsk boligområde, hvor man havde identificeret træforbrænding som den vigtigste kilde til benzen i luften (s.59). - Mon ikke det også gjaldt vores trafikberoligede rækkehus-kvarter, hvor vi, som omtalt i bogens indledning, i mange år var udsat for træfyrende naboer. En af dem, af sin stedsøn kaldt pyroman, udvidede skorstensrørene og havde næsten sat ild til huset. Nærmeste nabo efter ham installerede en ovn med for lav skorsten, så røgen strøg ind på vinduer i første sals højde. Efter tre års tovtrækkeri gav Hvalsø kommune ham et påbud om at normalisere skorstenshøjden. Afgørende var her, at Solveig med sin personlige efterforskning havde fået embedslægerne i Roskilde til at udtale sig skriftligt om faresituationen med kræftfremkaldende PAH. Resten blev en lang lidelseshistorie for min fem år ældre kone, der allerede i sin studietid på Frederiksberg var udsat for dioxinholdig røg fra et senere renoveret affalds-forbrændingsanlæg. Sod fra anlægget lå på vinduerne. Ud fra sin mors levetid der i en fynsk landsby blev 94, havde hun, der blev 79, i et renere miljø kunnet leve flere, mindre sygelige år. Hun var en af de over 550 danskere, der årligt alene på grund af brænderøg dør mindst ti år for tidligt.